

Zagnan od spodbud mojega zvestega prijatelja P. S.-ča pišem uvodnik dalje. Hibo, da pišem ali lajam sam, bom še naprej obdržal, ker si »kolektivnega« uvodnika preprosto ne znam predstavljati. Že družno pisanje s talentiranim F. Č.-om, s katerim se sicer še da kaj zmeniti, bi v najboljšem primeru dalo ven poezijo naše Roni. Pa tudi za zvestega prijatelja je in bo precej bolje, da mu član- kov ne bo pisal zbor.

Za prvi uvodnik v novem letu je najbolj nevhvaležno to, da se še ne ve vseh podatkov za nazaj, najmanj pa tudi za naprej. Vse se torej suče v ocenah in predvidevanjih. Laično recimo, da bo ob zaključnem računu ugotovljeno, da je vse v redu, saj navsezadnje ni indicov, da bo december presenetil. Res pa je, da se je to že zgodilo in da do danes še ni napredka pri tekočem informiranju o stanju poslovanja. Na marsikaterem področju dela tovarne je največ, kar lahko damo od sebe, dobro ugibanje. Ugibamo vplive cen, ugibamo kje in kdaj se nastali preveliki stroški, ugibamo vzroke premikov pri osebnih dohodkih, ugibamo vzroke zamud dobavnih rokov itd. Pri tem seveda nobeno od teh ugibanj ne more dokončno obveljati. Nedorečenost se vleče iz obdobja v obdobje, vzroki se spreminjajo, v bistvu pa le nikoli dodobra ne vemo, kaj se z nami dogaja in še manj, kaj se bo dogajalo. Situacijo sicer karikiram, da bi bilo bolj očitno, kako določene funkcije zaostajajo za rastjo tovarne in njenimi potrebami, da se hitro in ustrezno odziva okolju. Če že ob koncu leta, ki je karakteristično po zadregah, ni bilo časa razmišljati o izboljšanju teh funkcij, ki so pogoj za doseganje kratkoročnih ali dolgoročnih ciljev, si sedaj gotovo moramo vzeti čas za to. Razmišljanja vodilnih — če rahlo izdam tajne kolegija — dajejo nekaj optimizma. Verjemimo, da bo dovolj volje in resnosti tudi pri izvedbi zamišljenega.

Težnja po optimalnem funkcioniranju tovarne je dokaj naravna težnja in hkrati zelo zahteven kriterij za presojo vsakršnega ravnanja. Težava je v tem, da ta kriterij zelo samosvoje uporabljamo, s premajhno mero racionalnosti. Racionalna presoja bi nam dokaj točno lahko pokazala naravo in težo problemov. Vendar, kot že rečeno, damo večjo težo skrival-

nicam, igricam, »fintam« itd. Naivno bi bilo misliti, da gre za slučaj, ker pri tem zanesljivo sledimo nekim drugim ciljem, skratka, racionalnosti na nekem nižjem nivoju. Objektivnim opredelitvam problemov se na tak način, s pomočjo določenega pomanjkanja informacij, ne da nikoli dovolj približati. Prioritete so vprašljive itd. Ves čas so na primer nepomirjena mnenja o tem ali je danes za tovarno bolje, da se vodstvo z vso energijo vrže v zunanje kontakte, na probleme izvoza, uvoza, zlasti opreme, na pridobivanja finančnih virov ali naj da prednost notranji organizaciji dela. V okviru vprašanj notranje organiziranosti racionalna razmišljanja nimajo svojega mesta, močno prevladuje »politična situacija« ali načelo medsebojne odvisnosti, vzajemnosti in solidarnosti. Dalje, med nedokončane simfonije spadajo že dalj časa osebni dohodki. Vsevpred se slišijo pavšalna mnenja, da ni delitve po delu, da ni sistema, da si nekeje kar naprej delijo poročune itd. Pri tem vsi, delodajalci in izvajalci, modro molčijo o ekscesih, imenovanih odredbe, ki so pa resnično med najbolj grobimi posegi v sistem. Pri ugotavljanju vrednosti »točke« je kar naprej za koga točka nesporejmljiva. Ne glede na to, da to ni nikakršen argument, vendarle daje rezultate. Ta mesec enemu, drug mesec drugemu, v končni fazi pa je v lanskem letu prišlo za nekaj odstotkov zaostajanja osebnih dohodkov v delovni skupnosti, ki je bila očitno premalo borbena.

Mislím, da se boste vsi strinjali, da je glavno torišče boja pri osebnih dohodkih borba za povišanje celotnega nivoja. Večji del negotovanj se namreč vedno pojavi pri nivoju, ki je blizu eksistenčnega. Končnega zadovoljstva sicer nikoli ne more biti, toda manj nevarnosti je, da bo osebni dohodek demotiviral ljudi. Nevarno pa je seveda misliti, da je to bistveno višjih osebnih dohodkov mogoče priti s preprosto odločitvijo. Potreben je namreč bistven preskok v kvaliteti poslovanja. V Sloveniji je že nekaj takih primerov, ki jim ne moremo pripisati zgolj špekulacije ali izkoriščanja nekih ugodnosti. Naše težnje morajo biti verjetno usmerjene prav v to, ker nas status quo ne more odlepiti od sivega povprečja.

Urednik M. J.

Proizvodnja v letu 1984

V letu 1984 je bilo v DO Veriga proizvedeno skupno 21.342 ton izdelkov, od tega eksterne proizvodnje 12.650 ton, interne pa 8.692 ton. Eksterna proizvodnja predstavlja količinsko 59 odst. skupne proizvodnje. Vrednostno smo proizvedli skupno za 3,954.136 tisoč din, od tega za eksterni trg 2,781.821 tisoč din oz. 70 odst. skupne proizvodnje.

Podatke o količinski proizvodnji primerjamo s planskimi podatki in tudi s podatki za prejšnje leto. Tako nam primerjava z letom 1983 pokaže, da je bila skupna količinska proizvodnja za Verigo v letu 1984 za 4 odst. nižja kot v letu 1983, eksterna proizvodnja je nižja za 1 odst., interna pa za 8 odst. Med posameznimi temeljnimi organizacijami je v letu 1984 samo Vijakarna dosegla večjo skupno proizvodnjo kot leto prej, isto velja tudi za interno proizvodnjo. Večjo eksterno proizvodnjo sta v letu 1984 glede na leto 1983 dosegli Vijakarna in Sidrne verige. Količinska proizvodnja za leto '84 v primerjavi z letom 1983, izražena v indeksih, je razvidna iz naslednje tabele:

Indeksi	1983 = 100		
	proizvodnja 1984 : proizvodnja 1983		
TOZD	eksterna	interna	skupaj
Vijakarna	107	107	107
Verigarna	94	48	93
Sidrne verige	107	93	97
Kovačnica	90	86	89
DO VERIGA	99	92	96

Primerjava dosežene količinske proizvodnje v letu '84 s planirano pa pokaže, da je bila skupna količinska proizvodnja v Verigi za 5 odst. nižja od planirane. Eksterna je bila nižja za 6 odst., interna pa za 4 odst. Med posameznimi temeljnimi organizacijami je samo Vijakarna preseгла plan eksterne količinske proizvodnje in plan skupne proizvodnje, ostali tozdi so dosegli nižjo proizvodnjo od planirane.

Proizvodnja v letu 1984, indeksi	plan = 100					
	v din			v kg		
Tozd	eksterna	interna	skupaj	eksterna	interna	skupaj
Vijakarna	115	150	116	104	—	105
Verigarna	92	66	91	94	36	93
Sidrne verige	117	93	104	90	98	95
Kovačnica	86	105	89	86	77	84
Orodjarna	173	84	91	—	—	—
Vzdrževanje	56	119	117	—	—	—
TIO	109	44	106	—	—	—
DO VERIGA	103	96	101	94	96	95

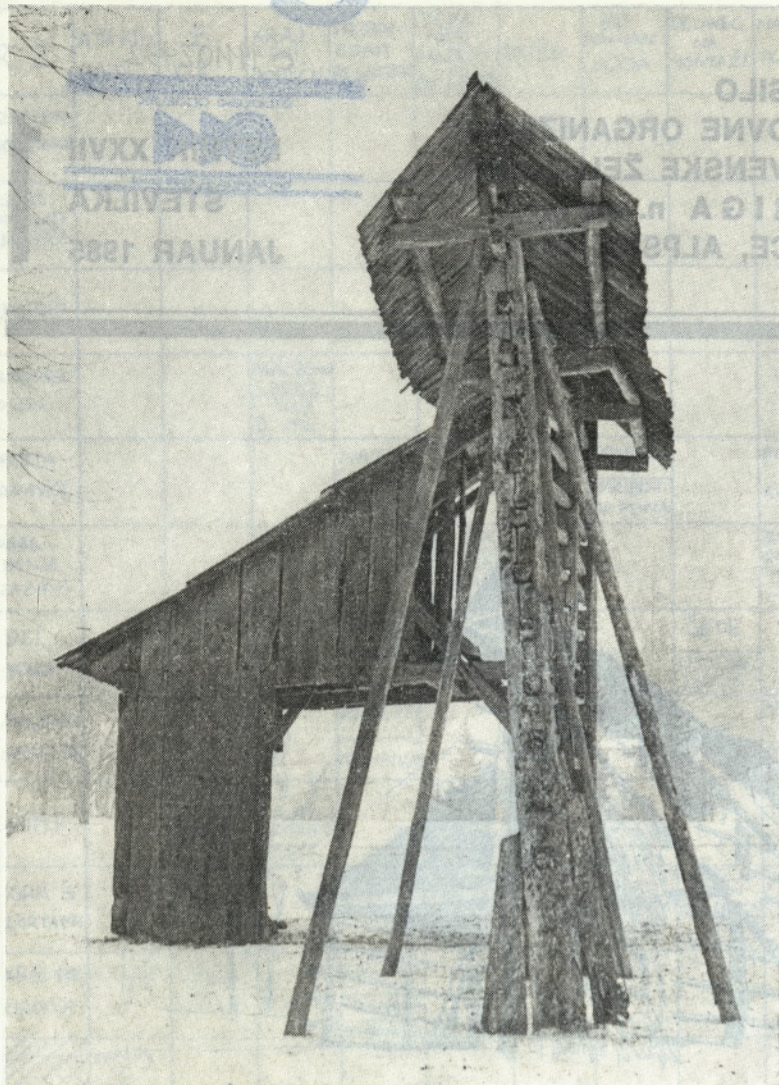
Podatke o vrednostni proizvodnji primerjamo samo s planskimi podatki. Skupna vrednostna proizvodnja za Verigo je bila v letu 1984 za 1 odst. višja od planirane, eksterna je bila višja za 3 odst., interna proizvodnja pa je bila za 4 odst. nižja od planirane. Po tozdih pa je doseganje planirane proizvodnje različno.

Količinsko in vrednostno je doseganje plana, izraženo v indeksih, razvidno iz naslednje tabele:

Ločeno prikazujemo še podatke za december. Za proizvodnjo v decembru velja naslednje:

Skupno je bilo proizvedenih 1.567 ton izdelkov, kar je 16 odst. manj od planirane količine. Eksterne proizvodnje je bilo 1.002 toni, kar je 11 odst.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Positivno je pregošpodaril lansko leto

Poslovni rezultati za obdobje januar—november 1984

Običajno na osnovi poslovnih rezultatov za enajst mesecev že lahko sklepamo o tem, kako bomo zaključili poslovno leto. Zadnji mesec se rezultat ne spremeni bistveno, kar pričakujemo tudi letos. Kljub visoki prodaji v decembru verjetno ne bo posebnih sprememb, saj so istočasno naraščali tudi stroški poslovanja.

Že v novembru je prišlo le do malenkostnega povečanja ostanka dohodka v primerjavi z mesecem prej. Seveda pa je to različno za posamezne temeljne organizacije. Še posebno visoki stroški so se pokazali pri materialu, kjer so bile zaradi velikih nabav materiala v zadnjih mesecih ugotovljene in likvidirane velike podražitve. Prisotni pa so bili visoki porasti stroškov pri ostalih vrstah reprodukcijskega materiala in storitvah. Delovni nalogi so se zaključevali v večji meri kot običajno, kar je vplivalo na porast stroškov realiziranih proizvodov.

Porast cen materialnih stroškov je v največji meri vplival na Sidrne verige kot največjega porabnika. Višjih cen vložka nismo še v celoti prenesli na končne koristnike, zato izkazujejo Sidrne verige negativen rezultat. Tudi v Orodjarni in Vzdrževanju interne cene orodja in storitev ne zadoščajo več kritju visokih stroškov. Zato jih bo treba v zadnjem mesecu

popraviti sorazmerno s porastom cen izdelkov na eksternem trgu. V TIO se je poslovni rezultat izboljšal, saj je bila tudi prodaja nadpovprečna. Tudi v decembru so v TIO dosegli veliko prodajo. V ostalih temeljnih organizacijah ni bilo pri obračunu uspeha posebnih sprememb.

Do končnega obračuna za leto 1984 pričakujemo še nekatere spremembe, ki jih bodo povzročili rezultati inventure, obračun po plačani realizaciji in revalorizacija zalog. Dejstvo, da so terjatve do kupcev v stalnem porastu in da so se še zlasti povečale konec decembra, bo imelo negativen vpliv, saj v 15 dneh po izteku obračunske dobe ne bodo poravnani vsi računi, izdani kupcem 31. 12. 1984.

Gibanje zalog kaže trend naraščanja. Tako so se povečale zaloge materiala zaradi večjih nabav v zadnjih mesecih. V največji meri pa so porastle zaloge nedovršene proizvodnje, ki so kar 125 odst. večje kot na začetku leta. Tu se neposredno kažejo povečani stroški proizvodnje, saj so zaloge vodene po dejanskih stroških. Zaloge proizvodov se gibljejo v normalnih okvirih. Tudi obseg gotovih izdelkov ni zaskrbljujoč, visoke zaloge izdelkov so le v Sidrnih verigah in v TIO.

Kot sem že omenila, so terjatve do kupcev iz meseca v mesec višje kot posledica več-

(Nadaljevanje s 1. str.)

manj kot je bilo planirano, predstavlja pa 64 odst. skupne proizvodnje. Tudi interna proizvodnja je količinsko nižja od planirane, in sicer za 25 odst. Vrednostno je na nivoju DO skupna planirana proizvodnja presežena za 6 odst., eksterna za 3 odst., interna proizvodnja pa za 13 odst. Različno je doseganje plana po temeljnih organizacijah.

Vijakarna je v decembru presešla vrednostni in količinski proizvodni plan, dosežen ni le plan v komadih. Odprema je dosežena 111 odst.

Verigarna količinsko in vrednostno proizvodnega plana ni dosegla. Pomembnejši izpad

je pri strojno varjenih metriških verigah Ø 9 do 11 mm zaradi pomanjkanja kapacitet, pri snežnih verigah za tovorna vozila zaradi galvanskega cinkanja, pri zaščitnih verigah zaradi tekočih okvar stroja, zaradi pomanjkanja naročil pa pri ročno in strojno opremljenih verigah 4,6 do 8,9 mm ter pri snežnih verigah za traktorje. Odprema je dosežena 102 odst.

Tudi Sidrne verige količinsko in vrednostno proizvodnega plana niso dosegle. Plan ni dosežen pri odgorevno varjenih verigah Ø 21 do 37 mm zaradi termične obdelave in cementacije. Odprema je dosežena 133 odst.

Kovačnica količinsko ni dosegla proizvodnega plana, presešla je le vrednostni plan interne proizvodnje. Plan ni dosežen pri dvovertikalnih transporterjih zaradi sestavnih delov iz internega trga, zaradi naročil pa pri kavljih in žičnih vrveh. Odprema je dosežena 72 odst.

Orodjarna je presešla plan skupne proizvodnje vrednostno za 15 odst., Vzdrževanje pa kar za 118 odst.

V TIO je plan eksterne proizvodnje vrednostno dosežen 157 odst., plan skupne proizvodnje pa 156 odst. Odprema je dosežena 146 odst.

Podatki o količinskih in vrednostni proizvodnji po tozdih za mesec december so razvidni iz naslednjih tabel:

Količinska proizvodnja za december

v tonah

Tozd	Eksterna proizv.			Interna proizv.			Skupna proizv.		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	252	270	107	—	8	—	252	278	110
Verigarna	386	346	90	11	—	—	397	346	87
Sid. verige	318	272	86	704	534	76	1022	806	79
Kovačnica	164	114	70	39	23	59	203	137	67
DO VERIGA	1120	1002	89	754	565	75	1874	1567	84

Vrednostna proizvodnja za december

v din

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	42.880	55.868	130	1.160	2.622	226	44.040	58.490	133
Verigarna	63.420	56.692	89	4.579	2.633	63	67.999	59.325	88
Sidrne verige	45.840	38.620	84	56.432	41.826	74	102.272	80.446	79
Kovačnica	42.021	33.002	79	8.950	13.743	154	50.971	46.745	92
Orodjarna	1.115	879	79	12.739	15.010	118	13.854	15.889	115
Vzdrževanje	294	210	71	16.783	36.952	220	17.077	37.162	218
TIO	29.511	46.354	157	1.161	1.421	122	30.672	47.775	156
DO VERIGA	225.081	231.625	103	101.404	114.207	113	326.485	345.832	106

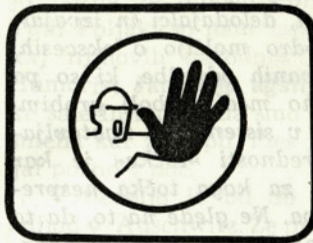
M. Vidic

jega obsega prodaje. Zelo počasi pa prispevajo tudi plačila od inozemskih kupcev. V letu 1985 bomo skušali z učinkovitejšo izterjavo znižati stanje. Zaradi manjše plačane realizacije smo se konec novembra in v decembru srečevali s problemi zagotavljanja dnevne likvidnosti. Le z najetjem premostitvenih kratkoročnih kreditov smo uspeli rešiti kritične situacije. Seveda je treba vse te kredite vrniti v januarju.

Glede na doseženo realizacijo v decembru smo predlagali še eno poravnavo osebnih dohodkov, izplačano 15. januarja za leto 1984 v višini 100 odst. osebnega OD, kar predstavlja približno polovico rednega mesečnega osebnega dohodka. S tem bomo v celoti izkoristili znesek, ki nam ga glede na doseženo rast dohodka omogoča dogovor o delitvi dohodka in OD. Približali pa se bomo tudi povprečnemu osebnemu dohodku delavcev v gospodarstvu SRS. Ne smemo pa primerjati izplačila OD za mesec januar s tem povečanim izplačilom, saj moramo poravnavo razdeliti na vse mesece leta.

V drugi polovici februarja bomo širše razpravljali o delu v preteklem letu, ko bomo na zborih delavcev obravnavali rezultate zaključnega računa in odločali o delitvi.

M. Kozamernik

VARNOST PRED POŽAROM NAJ BO SKRB SLEHERNEGA

Požari so vsakdanji pojav v vseh panogah dela in življenja. Nenehno uničujejo družbeno in zasebno premoženje. Ljudje so izpostavljeni življenjskim nevarnostim in včasih le za las uidejo smrti, ostanejo pa težke opekline in poškodbe.

Požari prizadejajo vsako leto marsikoga izmed nas, zelo pogosto cele družine, posebno pa delovne organizacije.

Naša skrb za preprečevanje teh nevarnosti mora postati vsakdanja in trajna dolžnost slehernega občana, postati mora del človekove kulture.

Vsa prizadevanja za preprečevanje požarnih nevarnosti mora zajeti ljudi vseh starosti, s prepričevanjem, da je varnost pred požarom in pravočasno strokovno ukrepanje tista človekova vrednota, ki pomembno prispeva h krepitvi družbene samozasčite in splošne ljudske obrambe!

Gasilska organizacija vam je vedno pripravljena pomagati s strokovnimi nasveti, posebno pa v nesreči

Slavko Burja odhaja

Lansko jesen, ko je bilo dogovorjeno, da jeseniška železarna prične z novo investicijo, so Jeseničani začeli »lov« za kadri. Iz Verige so snubili tri strokovnjake, pri čemer se človeku nehote poraja vprašanje, ali več kot čestitsočlanski kolektiv res ne premore sodelavcev za naloge, ki so »visele v zraku« že dobršen čas.

No, kakorkoli, Jeseničani so uspeli pridobiti našega vodjo izvoza, Slavka Burjo, ki bo naše podjetje zapustil konec januarja.

To je za našo delovno organizacijo precejšnja izguba, saj v sedanjih časih ni na pretek strokovnjakov za zunanjo trgovino. Glede na kratek čas zaposlitve Burje in njegovo mladost, smo se tudi v Verigi znašli v težavah, saj trenutno enakovrednega naslednika Slavko nima. Zdelo se nam je prav, da o delu pri nas in izkušnjah z Verigarji Slavko pove nekaj tudi za bralce Verige, zato smo mu pred odhodom postavili nekaj vprašanj.

Kako ocenjuješ leta, ki si jih preživel med Verigarji?

Čeprav tri leta niso dolga doba, mislim, da je bilo v tem času marsikaj narejenega. Priča smo svetovni recesiji, kljub nekaterim znakom oživljanja, kar se močno odraža v težkih pogojih izvoza. Pri našem proizvodnem programu se to kaže najbolj pri prodaji sidrskih in snežnih verig. Kljub težki situaciji, ko se tuji proizvajalci ne borijo za profite, ampak za goli obstoj, smo uspeli pridobiti naročila sidrskih verig iz Bolgarije, Španije, Indije, Nizozemske in snežnih verig iz Irana, ZRN in Nizozemske, ki so nam zagotavljala nemoteno proizvodnjo. Skokovito naraščanje tečaja dolarja napram ostalim konvertibilnim valutam je razvrednotilo nedolarski izvoz in znižalo dolarske cene. Kljub temu smo uspeli po letu 1982, ko je izvoz padel, vsako leto za nekaj odstotkov povečati dolarski izvoz.

Na področju uvoza je bila večina uvoznih potreb realiziranih, tako da večjih zastojev nikdar ni bilo. Uspeh pa predstavlja uvoz novih strojev za proizvodnjo verig po posebnem programu in programu Energetika. Pri uvozu strojev je potrebno podčrtati pomembno vlogo, ki jo je odigral direktor delovne organizacije.

Kakšne izkušnje si pridobil na področju zunanje trgovine v Verigi in kako ti bodo koristile na novem delovnem mestu?

S prihodom iz Železarne Jesenice, kjer sem opravljal naloge vodje referenta za uvoz opreme, se je področje mojega dela razširilo z uvoza na kompletno zunanjo trgovino. Moral sem spremljati čisto spremenljive deviznega zakona in ostalih predpisov na področju zunanje trgovine. Kot predsed-

nik Poslovnega odbora v Verigi in član Poslovnega odbora v Interni banki SZ sem lahko intenzivneje deloval na področju samoupravljanja. Največ pa sem s strokovnega stališča pridobil na službenih potovanjih v tujino, ker sem poleg tujih partnerjev spoznal praktično, kaj je zunanja trgovina in predvsem »kvalitete« jugoslovanske zunanje trgovine.

Kot vodja zunanje trgovine v Železarni Jesenice mi te izkušnje ne bodo samo koristile, marveč jih bom krvavo potreboval.

V preteklosti, ko so delali v izvozu Verige še drugi, je bila nemalokrat kritizirana praksa, da vodja izvoza pokriva vzhodni trg, komercialni direktor in direktor delovne organizacije pa zahodni trg. Ker se očitno praksa ni v ničemer spremenila, nas zanima tvoje mnenje o tem.

V svojem primeru lahko rečem, da to ne drži. V tem času sem potoval tako v Švico, Avstrijo, Iran. Če je veljala tiha delitev področij, je bila tu uveljavljena bolj praksa, da nemško govoreče dežele pokriva direktor DO in komercialni direktor, medtem ko sem sam obiskoval partnerje iz angleško govorečih držav. Na tem mestu se moram zahvaliti za zaupanje, ko sem relativno mlad in neizkušen imel priložnost sam podpisati v tujini zelo pomembne pogodbe za Verigo.

Kaj je tisto v Verigi, kar se ti zdi dobro in kaj bi bilo treba nujno spremeniti?

Menim, da je Veriga zdrav kolektiv z jasno začrtano potjo nadaljnjega razvoja.

Pri mojem delu so me motili previsoki medtozdovski plitvi. Cenim svobodo dogovarjanja pri reševanju problemov, toda kljub temu mislim, da bi bilo potrebno večkrat udariti po mizi in določene probleme rešiti hitro v interesu delovne organizacije. Čeprav je bilo splošno priznано, da ima izvoz absolutno prednost, večkrat v praksi temu ni bilo tako. Pri reševanju problemov smo vse preveč togi in počasni.

Imam občutek, da bi ne dobil tako odgovornega dela v Železarni Jesenice, če se ne bi uveljavil v Verigi. Ali to drži in ali se ti zdi, da je takšna praksa tudi v Verigi (da je domači kader premalo cenjen)?

Strinjam se z ugotovitvijo, da je običajno domač kader premalo cenjen, saj vse prevečkrat vidimo pri njem bolj napake kot kvalitete. Zato se je mnogo lažje uveljaviti delavcu, ki pride od zunaj.

V naši družbi je v modi indeksiranje in kritika potnih stroškov, posebno inozemskih. Ali se ti zdi, da z izdatki za potovanja v inozemstvo tudi pri nas pretiravamo?

Razviti zahodni trg je zasičen z izdelki. Zato je za prodajo nanj poleg kvalitete izdelkov potrebna temeljita in sistematična obdelava posameznih trgov in kupcev, kar je nujno povezano s potovanji v tujino. Menim, da je službenih potovanj predvsem na zahod odločno premalo in da prav zato naš čisti konvertibilni izvoz najbolj zaostaja za možnostmi. To potrjuje praksa tujih proizvajalcev, ki nas za prodajo nekaj tisoč mark letno vsaj enkrat v letu obišejo. Treba je vedeti, da le neposredni stik s kupci ustvari pravo sliko, ki omogoča prodajo izdelkov tam, kjer so cene najboljše. Prepričan sem, da še tako dober komercialist ne more dobro izvažati, če obdeluje trg iz svoje pisarne. V isti sapi, ko pravim, da je službenih potovanj premalo, pa tudi mislim, da bi se s sedanjimi izdatki za potovanja v inozemstvo dalo napraviti precej več za izvoz Verige.

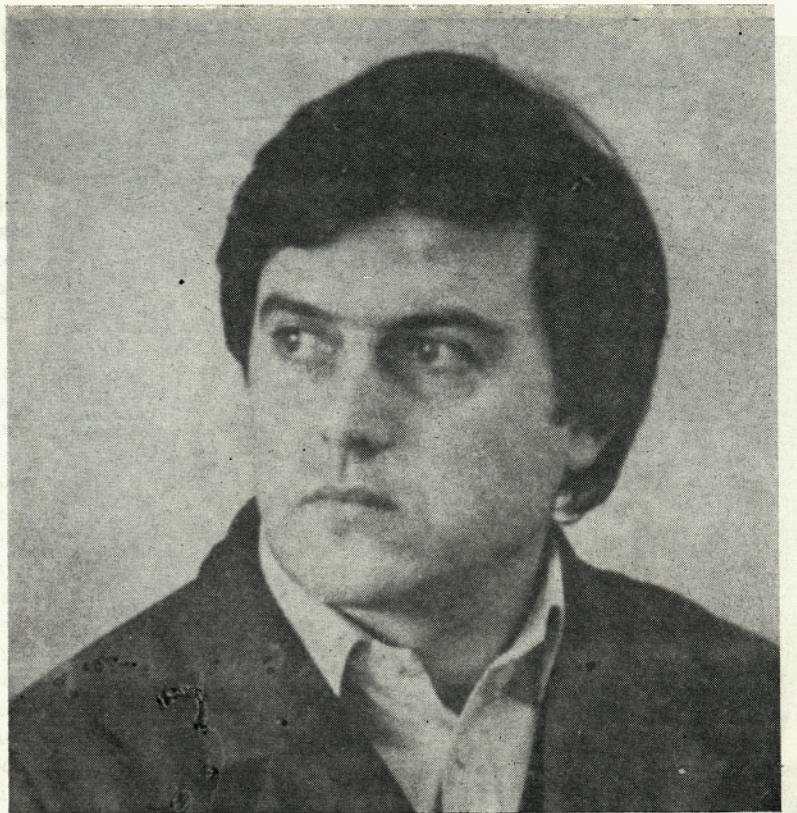
Izvoz je postala nuja, pravimo, da moramo izvažati za vsako ceno. Kakšna je cena in kakšna perspektiva izvoza naših izdelkov?

Za pravilno razumevanje izvoza je treba najprej vedeti, da je tuji trg poln izdelkov in da nas na njem nihče ne čaka z odprtimi rokami. Trenutno četrtino proizvodnje plasiramo v izvoz. Vsekakor to ni skrajna možnost. Za boljše rezultate pa je potrebno izboljšati kvaliteto izdelkov, solidnost našega poslovanja (nesprejemljivo je dejstvo, da tuji partner v povprečju na telex povpraševanje naš odgovor čaka več kot 14 dni), prehod na bolj zahtevne proizvode, kjer je dolarska cena na enoto višja. Lahko bo to doseči, če za izvoz ne bo skrbelo nekaj posameznikov, ampak bo postal skrb celotnega kolektiva.

Cene, ki jih dosegamo v izvozu, so posledica predvsem kvalitete naših izdelkov in solidnosti poslovanja. Z malenkostnim izboljšanjem teh dveh glavnih faktorjev, bi cene lahko močno izboljšali. Treba je vedeti, da poleg tega plačujemo »jugo davek«, ko za blago enake kvalitete v primerjavi z izdelkom zahodnega konkurenta, praviloma dosegamo znatno nižje cene kot konkurenca. Kljub vsemu izvozne cene v povprečju niso bistveno nižje od domačih.

Če bi imel veliko več pooblastil kot jih dejansko imaš, kaj bi v Verigi spremenil?

Največja hiba, ki pa ni lastna samo Verigi, je uravnalovka pri nagrajevanju. Razlike v OD med dobrim in slabim delavcem so minimalne. Ne glede na to, ali sem dober ali slab vodja izvozno-uvoznega oddelka, bo moj OD v obeh primerih enak. To pa vsekakor ni stimulans za dobro delo.

Ali meniš, da bi kazalo povedati še kaj, kar te nisem vprašal?

To, da sem se v Verigi dobro počutil. Ob tej priliki bi se rad zahvalil vsem sodelavkam in sodelavcem, upam vsaj, za uspešno sodelovanje.

Tako Slavko Burja »Slave«, ki ga bomo pogrešali. Pogrešali

kot odličnega sodelavca, strokovnjaka in kot dobrega kolega, s katerim se je bilo vedno lahko pogovoriti, ki na nikogar ni gledal zviška. Na novem delu mu želimo mnogo uspehov, upamo pa tudi, da se bomo z njim še srečevali, čeprav ga Železarni zavidamo.

Urednik Č. F.

Opozorilo poravnalnega sveta

Poravnalni svet pri KS Lesce je obravnaval vlogo Mire Panker, zaposlene v Verigi, v zvezi z govoricami, da je v lanskem poletju pobrala vrtnine z vrta Vilija Klöckela.

Poravnalni svet je preveril izvor govoric pri Viliju Klöckelu in na PM Radovljica in ugotovil, da so govorice neosnovane in da Vili Klöckel ni zalotil

Pankerjeve pri poribanju vrtnin, niti ni o tem nikomur govoril. O tem obstajajo dokazi tudi na PM Radovljica.

Poravnalni svet ugotavlja, da so bile vse govorice neosnovane, žaljive in opozarja, da pomeni širjenje teh govoric kazniv dejanje.

Poravnalni svet pri KS Lesce

Prešernova družba RAZPISUJE NAGRADE ZA POVERJENIKE

- prvo v višini — 20.000,00 dinarjev
- dve drugi po — 15.000,00 dinarjev
- sedem tretjih po — 10.000,00 dinarjev

Nagrade bodo podeljene ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna 3. decembra 1985 — ob izidu Redne letne knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1986.

Vsi poverjeniki so upravičeni tudi do določenega odstotka denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Z ustanovitvijo nagrad želimo približati slovensko knjigo kar najširšemu krogu delovnih ljudi in občanov, obnoviti in povečati število članov Prešernove družbe, ki bodo pri uresničevanju teh ciljev dosegli najboljše uspehe v letu 1985.

S tem razpisom vabimo posameznike, knjigarne, knjižnice, krajevne konference SZDL, osnovne organizacije sindikata, šole, društva in druge, da se vključijo v splošno gibanje za knjigo kot poverjeniki Prešernove družbe.

Prijave za delo poverjenika, poročila o delu poverjenikov, predloge za nagrade poverjenikov in vsa vprašanja v zvezi s tem pošiljajte na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana, tel. 218-909 ali 218-950.

Ob 15-letnici SOZD Slovenske železarn

Minilo je že 15 let, odkar so se vse tri slovenske železarn združile v sestavljeno organizacijo. V spomin na ta dogodek je bila 1. decembra 1984 slavnostna seja delavskega sveta SOZD Slovenske železarn na Jesenicah. Poleg delegatov vseh članic SOZD in družbenopolitičnih organov so bili povabljeni častni gostje Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ, Milan Kučan, član predsedstva CK ZKJ, Franc Popit, predsednik predsedstva SRS, Tomaž Ertel, sekretar sekretariata za notranje zadeve SRS, predstavniki JLA, Izvršnega sveta SRS, ZK SRS, gospodarske zbornice, Ljubljanske banke in drugi.

Ob sami združitvi v SOZD SŽ je bil osnovni motiv članic enotno načrtovanje in skladnejši razvoj, enoten nastop na trgu, tako domačem kot na tujem. V letu 1973 so se železarnam Jesenice, Ravne in Štore priključili še nekateri izmed predstavnikov slovenske kovinsko predelovalne industrije z namenom skladnejšega razvoja proizvodnje osnovnih metalurških izdelkov in njihove nadaljnje predelave. To so bile delovne organizacije Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje. Priključil pa se jim je tudi Metalurški inštitut Ljubljana.

Danes šteje SOZD Slovenske železarn 19.000 delavcev. 15-letni jubilej so proslavili z delovnimi rezultati, pa še s srečanjem na Jesenicah. Srečanja železarjev predstavljajo tesno vez med delavci vseh članic in nedvomno prispevajo tudi k bolj uspešnemu uresničevanju skupnih ciljev. Seveda so prisotni stalni problemi, ki nas bremenijo, to je velika devizna odvisnost zaradi nujnega uvoza surovin, devizni dolgovi iz preteklih let, zastarelost opreme zaradi nedovoljenega uvoza, prepočasno izvajanje investicij in podobno. Kljub vsem tem problemom pa so naši razvojni načrti za prihodnje petletno obdobje in do leta 2000 dokaj ambiciozni.

Slavnostni govornik je bil tovariš Stane Dolanc. V svojem govoru je omenil, da so jubileji priložnost za pregled delovnih dosežkov. V 15 letih se je marsikaj spremenilo, kar se kaže na materialnem področju kot pri razvoju družbenoekonomskih odnosov. Slovenske železarn so že pravi velikan z 19 tisoč delavci in letno proizvodnjo 800.000 ton surovega jekla, kar predstavlja petino jugoslovanske proizvodnje. Izvoz se je v 15 letih povečal osemkrat in znaša 81 milj. dolarjev. SOZD SŽ je uvrščena po velikosti skupnega dohodka med 20 največjih proizvodnih organizacij v državi. Uspešno je tudi medsebojno dohodkovno povezovanje, kar se kaže v delu Interne banke. Zaživela so skupna vlaganja na principu skupnega dohodka, vendar še ne v taki meri kot bi želeli. Za prihodnje obdobje je železarjem zaželel dosti poslovnih uspehov. Takš-

ne želje so v sedanjih razmerah zelo dobrodošle, saj stojijo železarn pred velikimi investicijami, med katerimi predstavlja izgradnja Jeklarne 2 na Jesenicah največji zalogaj.

Prvič so bila podeljena tudi priznanja Slovenskih železarn. Medalje SOZD Slovenske železarn so prejeli:

- GREGOR KLANČNIK kot pobudnik združitve v SOZD SŽ, za povezavo železarstva s kovinsko predelovalno industrijo, za utrjevanje ugleda železarstva v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji
- DUŠAN BURNIK iz Železarn Štore za dolgoletno delo v železarni, v SOZD SŽ in ostalih institucijah, pomembnih za razvoj črne metalurgije
- ANDREJ CETINSKI iz Interne banke SOZD SŽ za velik prispevek h krepitvi in povezavi finančnih funkcij članic in Interne banke
- ALOJZ PREŠEREN iz Metalurškega inštituta za dolgoletno znanstveno raziskovalno delo na področju železarstva
- ŠTEFAN ŠČERBIČ iz Železarn Jesenice za dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah na Jesenicah in v SOZD SŽ
- MATIJA ŠIPEK iz Železarn Ravne za dolgoletno vzgojo kadrov na področju neporušne kontrole jekla v korist kvalitetne proizvod-

nje in za povezovanje borcev in mladine v SOZD SŽ

Plakete SOZD Slovenske železarn so prejeli:

- CIRIL AŽMAN, Veriga Lesce
- MIRKO GROZDNIKAR, Železarna Štore
- ANTON KOŠIR, Železarna Jesenice
- FRANC LUŽNIK, Veriga Lesce
- FRANC MLAKAR, Plamen Kropa
- ALOJZ PIŠEK, Železarna Štore
- ALBERT POTOČNIK, Železarna Ravne
- MIROSLAV SKUBE, Železarna Jesenice
- VALENTIN ŠPAROVEC, Plamen Kropa
- ANTON ZUPAN, Plamen Kropa
- PETER ŽBONTAR, Železarna Jesenice
- DO TAM Maribor
- SOZD Zavod Crvena zastava Kragujevac
- V. P. 9599 Beograd

Naš nagradenec Ciril Ažman je prejel plaketo SOZD SŽ za aktivno družbenopolitično delo in delo v samoupravnih organih delovne organizacije in v organih občine. Franc Lužnik pa je dobil plaketo SŽ za izjemne tehnično-tehnološke dosežke na področju inovacij. Obema nagrajencema veljajo tudi naše iskrene čestitke.

M. K.

Zahvale

Ob nenadni in boleči izgubi mojega očeta Franca Hozjana se iskreno zahvaljujem OOS Kovačnica za denarno pomoč namesto venca. Obenem se zahvaljujem vsem za izraženo sožalje ter sodelavcem iz Kovačnice za udeležbo na pogrebu. Jože Hozjan

Ob boleči izgubi moža in očeta Jožeta Ažmana se zahvaljujem za izrečena sožalja, darovano cvetje ter godbi na pihala za zaigrane žalostinke in spremstvo na njegovi zadnji poti.

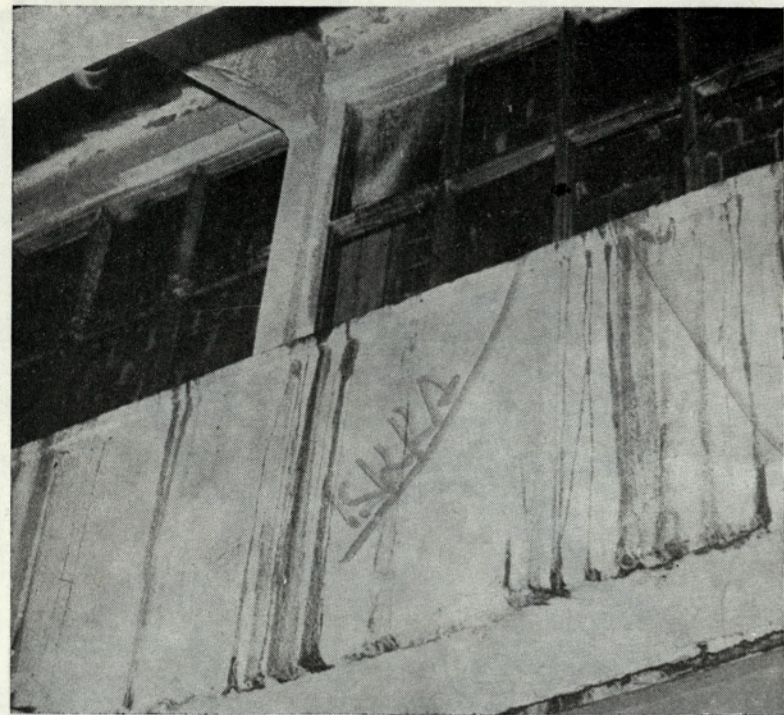
Žalujoča žena, sin z družino in ostalo sorodstvo

Ob smrti mojega očeta Štefana Pankerja se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Sidrnih verig in sosedom za izrečena sožalja, OOS in Gasilskemu društvu pa za podarjeni denar namesto venca.

Panker Franc z ženo Miro

Ob tragični izgubi moža Alojza in sina Gregorja Potočnika se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jima poklonili cvetje, mi izrekli sožalja in ju tako številno pospremili na njuni zadnji poti. Hvala govorniku za tople besede slovesa, godbi na pihala za zaigrane žalostinke in gasilcem za njihov zadnji pozdrav. Hvala tudi njegovim sodelavcem za denarno pomoč. Vsem še enkrat hvala.

Nada Potočnik

Rdeči petelin nas opozarja

Požar, ki je nastal v naši delovni organizaciji v Verigarni 27. 12. 1984 okrog druge ure, v času ko nas je večina v najlepšem snu, budnemu čuvaju ni ušel mimo spretnega očesa. Gasilce, ki so zaslišali glas neumljene sirene, je kaj hitro zdravilo. Ni bilo časa za pogledovanje skozi okno, še manj za razmišljanje na praznično vzdušje, ki je že počasi prodiralo v našo notranjost.

Le slabih nekaj minut zatem, ko se je ta nadloga prenehala predirati, so bili zbrani že prvi gasilci in zabrnelo je kombinirano vozilo, ki je brez greha rečeno »zlata vredno vozilo«.

Ostrešje in vse njegovo okolje je bilo oprášeno z mikroskopskim prahom, ki je še za puščina stare drgalnice verig. Prah je zaradi posledic varenja že nekaj časa počasi, toda vztrajno tlel, ko pa se je zbrala najbolj ustrezna koncentracija vseh komponent za vžig, je izbruhnilo in zaplamtel je plamen.

Medtem, ko so stekle prve priprave za gašenje, je vodja akcije poskrbel za osebno varnost gasilcev. Namreč, potrebno je bilo izklopiti električno napetost in šele tedaj je bila dovoljena prva voda, to je tista, ki je pri požarih odločilna.

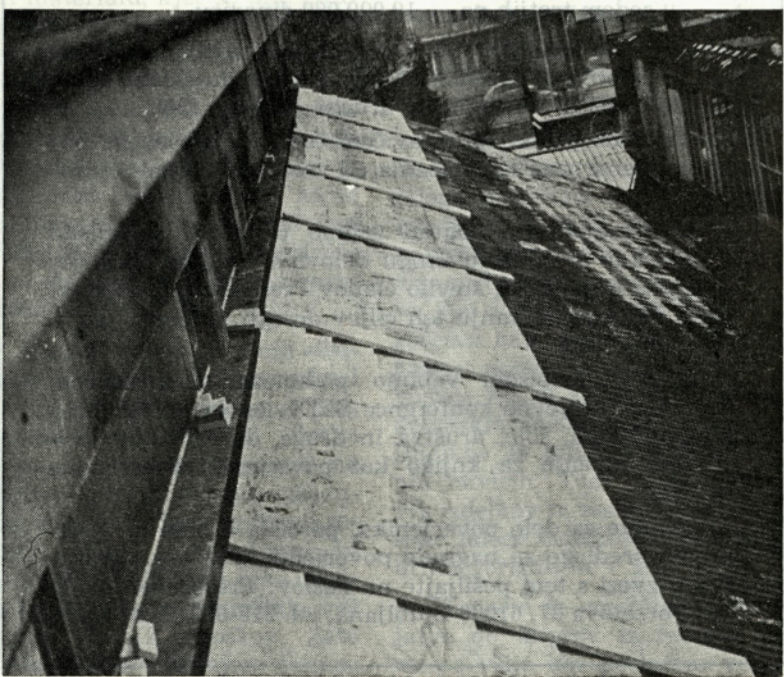
Da ali ne.

Ker je bila prav ta noč zelo mrzla, so gasilci, ki so se vzpenjali po lestvi na ostrešje, naleteli na ledeno oviro, ki se je z vodnim curkom še stopnjevala in s tem se je delo gasilcev iz časa v čas še slabšalo. Tudi slaba strešna konstrukcija je bila precejšnja past, le manjša nepazljivost bi lahko povzročila strmoglavljenje v globino in pristanek v obratu bi bil lahko usoden. Prav neprijetna ovira je bila za nekatere gasilce tudi hladen tuš. Ob vseh teh neprijetnostih so gasilci svoje humano delo opravili, pa četudi je šlo za njihovo zdravje. Volja, želja, znanje in tehnika je zmaga. Po dobri uri boja so razigrani zublji, ki so ogrožali že precejšen del ostrešja, pričeli ugašati in rdeči petelin je prenehal peti prav ob njegovem prebujanju.

Premrti od mraza so gasilci pospravili orodje, ostala je le še gasilska straža.

Ker so požari vsakdanji pojav v vseh panogah dela in življenja, morajo prizadevanja za preprečevanje požarnih nevarnosti zajeti ljudi vseh starosti, s prepričanjem, da je nevarnost pred požarom in pravočasno strokovno ukrepanje tista človekova vrednota, ki pomembno prispeva h krepitvi družbene samozaščite in splošne ljudske obrambe.

Poveljnik IGD Anton Nežmah

Tovarišica Olga Mlakar, gibalo kulturnega življenja v naši DO

Tovarišica Mlakarjeva, lahko rečemo, da ste nekako gibalo kulturnega življenja v naši delovni organizaciji. Kdaj ste se resneje začeli ukvarjati s kulturnim udejstvovanjem in zakaj?

Začela sem že zelo zgodaj v osnovni šoli s sodelovanjem pri lutkovnih predstavah in z recitacijami, v srednji šoli pa sem nadaljevala s programi za proslave, na katerih sem sodelovala z recitacijami, z igranjem na citre in petjem. Pisala sem tudi pesmi in pela v ženskem pevskem zboru France Prešeren. Zakaj sem se začela ukvarjati s kulturo? Preprosto zato, ker sem po naravi živahna in sem potrebovala nekako zadoščenje za izraz svojih občutij.

Katero področje kulturnega življenja je vam najbolj pri srcu in čemu v delovni organizaciji posvečate največ pozornosti?

Vseč mi je vse, kar je v zvezi z glasbo in gledališčem, posebej pa mi veliko pomeni petje. V naši delovni organizaciji pa so možnosti omejene, tako da pridejo na vrsto bolj razstave, ki jih organiziram ob raznih praznikih. Ta zvrst je trenutno najaktualnejša, saj se tako najlažje približa delček kulturnega snovanja vsem delavcem. Kar pa se tiče ogledov raznih predstav v operi in gledališču, ki so organizirane s strani občinskega sindikata, je potrebno ravno tako veliko naporov, da pride v DO do čim večjega odziva.

Zaradi svojega delovanja ste dobili na tem področju pomembne funkcije. Katere so le-te?

Že od leta 1982 sem predsednica komisije za kulturo v delovni organizaciji, predsednica komisije za kulturo SOZD SŽ ter predsednica konference III. združene delegacije za kulturo in telesno kulturo.

V naši delovni organizaciji ni bilo veliko zanimanja za družabno življenje, za prireditve, razstave. Kaj je bilo po vašem mnenju najbolj sprejeto med delavci in ali mislite, da je zanimanje intenzivnejše?

Lahko rečem, da so bile zelo dobro sprejete predstave lutk, največ pohval pa so pozele razstave ob prazniku žena, 8. marca, ter kulturni program ob tem dnevu. Zanimanje je vsekakor poraslo, vendar nas omejujejo denarna sredstva, kajti idej in načrtov je veliko, financ pa sorazmerno malo. V okviru možnosti pa se bom še naprej trudila in upam, da bo naše delo še naprej zanimivo za vse, ki si želijo kulturnih dobrin.

Kakšni so vaši načrti in kaj nameravate še storiti za uresničitev le-teh na kulturnem področju v DO?

Pri načrtih se vedno znova pojavlja vprašanje denarja. Imam veliko idej, vem tudi, da bi bil odziv dober, vendar se

moram nekako držati plana, ta pa je spet vezan na denarna sredstva. Angažirala se bom predvsem pri razstavah — imam v planu tri do štiri razstave, prav tako pa bi rada izvedla ogled kulturnih ustanov v bližini, katerih ljudje v svojem delovnem vsakdanu sploh ne opazijo. V DO bi bila dobrodošla tudi knjižnica, ki bi bila dostopna vsem našim delavcem, nameravam pa tudi urediti priznanja, ki smo jih dobili v športu, saj sedaj v dvorani DO ne pridejo do izraza.

Kako ocenjujete delo mladih in kako delo zrele generacije v DO na tem področju?

V naši DO obstaja KP društvo, ki vsako leto vabi k sodelovanju nove člane, vendar pri mladih ni odziva in zato to društvo sestavlja zelo malo članov Verige. Tudi na ostalih področjih ni pravega stika, nihče ničesar ne vpraša ali se pozanima za našo dejavnost. Imam obču-

tek, da se zrela generacija bolj zanima predvsem za operne in dramske predstave, posebej še sedaj, ko je tudi dobro organiziran prevoz.

Pred nami je spet obdobje enega leta, v katerem smo vsi nekako splanirali čas. Koliko dela in časa nameravate vi posvetiti buđenju kulture v naši DO in kaj pričakujete?

Dela in časa gre za tako stvar zelo veliko, vendar moram reči, da delam z veseljem. To pa zato, ker imam podporo v vodji oddelka, saj lahko poleg svojega rednega dela naredim še kaj za to dejavnost. Veliko dela pa sega tudi v moj prosti čas, ko pišem članke in pripravljam razne programe. Kaj pričakujem? Pričakujem pri mojem delu še večjo pomoč poverjenikov za kulturo po tozidih in da naše delo ne bo ostalo brez odziva. Tega pa se, po mojem mnenju, ni treba bati, kajti mnogi so tudi v člankih v našem glasilu pohvalili naše delo.

Tovarišica Mlakarjeva, za razgovor hvala lepa z željo, da se vaši načrti in ideje uresničijo na zadovoljstvo vseh nas.

F. M.

Konferenca OOZS SŽ Veriga Lesce, Komisija za kulturo in izobraževanje

Poročilo za mandatno dobo 1984

Komisija za kulturo, si je v letu 1983 prizadevala in prispevala k hitrejšemu in kakovostnemu razvoju kulturnega življenja delavcev v naši delovni organizaciji. Vsem oblikam kulturnega delovanja od iger, pesmi ali nastopov orkestrrov, so znali prisluhniti in se jih udeležiti, kar povedo številke v tem poročilu.

S tem pa smo že veliko storili, da smo kulturo približali delavcu, zato smatramo, da je bilo naše delo uspešno in plodno.

1. Proslave

— za 8. marec je bila proslava v KS in DO Veriga, na kateri je sodelovala pionirska folklorna skupina iz osnovne šole v Lescah.

— za 1. maj je bil mimohod godbe na pihala DPD Svobode Lesce, po delovni organizaciji.

2. Udeležili smo se naslednjih vsakoletnih srečanj na ravni SOZD SŽ:

— srečanje folklornih skupin v maju na Jesenicah,

— 16. 6. 1984 je bila naša DO Veriga organizator 11. srečanja pihalnih orkestrrov v Radovljici,

— slikarske kolonije v Štorah se je udeležil 1 član,

— srečanja dramskih skupin, literatov in otvoritve razstave likovnih del slikarske kolonije v Štorah se je udeležil samo en član kot literat in

— srečanje pevskih zborov na Ravnah, kjer nas je zastopalo MPD Veriga Lesce in oktet DPD Svoboda France Prešeren iz Žirovnice.

3. Razstave v DO

Za 8. marec smo ženam naše DO priredili v dvorani razstavo risb in ročnih del učencev iz osnovnih šol Lesce, Radovljica, Bled, Gorje, Bohinj, Begunje, Mošnje in Žirovnica.

Za 29. november pa smo pripravili slikarsko razstavo tovariša Franca Dolinška iz društva DOLIK iz Jesenic.

4. Ogledi in prireditve

V okviru programa dela kulturne komisije pri konferenci OOZS Veriga smo se odločili, da si ogledamo razstavo starodavne kitajske umetnosti v Zagrebu 29. 9. 1984 in še ogled Forme vive v Kostanjevici ter Jakčevo galerijo slik. Za ta ogled je bilo veliko zanimanje, a žal, zaradi nezadostno planiranih sredstev je bil organiziran samo en avtobus za 50 udeležencev.

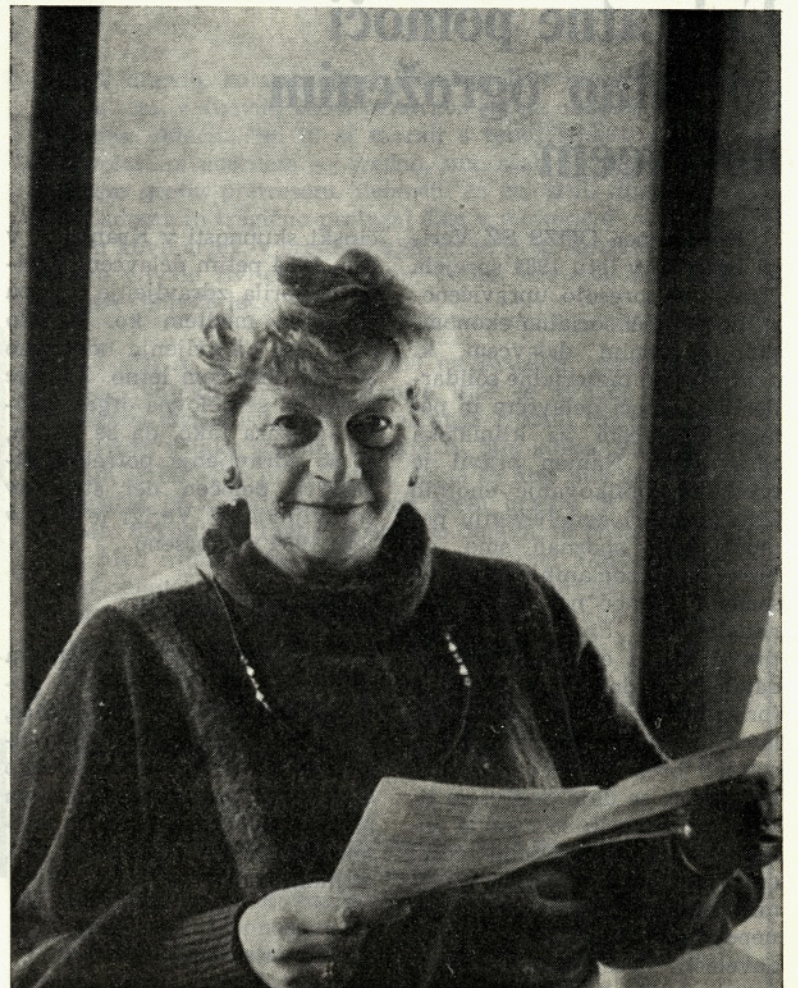
Lutkovno igrice »Kako sta se kužek in muca šla gledališče« v Ljubljani dne 23. 12. 1984 z nastopom dedka Mraza si je ogledalo 106 otrok in članov kolektiva.

5. Občinski svet ZS Radovljica je organiziral v okviru kulturne akcije za kolektive:

— gledališko predstavo »Moj ata, socialistični kulak« v Ljubljani — udeležilo se je 34 članov,

— operna predstava »Traviata« v Ljubljani je bila 7. 6. in 16. 6. — skupno število udeležencev je bilo 76,

— gledališko predstavo »Pod Prešernovo glavo« v Ljubljani si je ogledalo 40 naših članov,

— za opero »Gorenjski slavček« je bilo veliko zanimanje — 10. 11. 1984 si jo je ogledalo 100 članov, 5. 12. 1984 pa še 40,

— na srečanju gledaliških skupin Slovenije, ki je bilo v domu Jožeta Ažmana v Bohinjski Bistrici, se je predstav udeležilo 48 naših članov.

6. Igre in ostale prireditve v okviru kulturne akcije, za katere smo dobili karte

— samostojni koncert moškega pevskega zbora iz Podnarta v Ribnem,

— gledališče »Svoboda« iz Trbovelj z igro »Kaj nam pa morejo« v Ribnem,

— samostojni koncert moškega pevskega zbora iz Kropce v Zasipu,

— kulturno društvo Brezje z igro »Jara meščanka« v Lescah,

— nastop folklorne skupine »Kostolac« na Bledu,

— koncert godbe na pihala iz ZR Nemčije in godbe na pihala Svobode Lesce na Bledu.

Za izmenjavo pevskih zborov je KPD Veriga imel 2. junija 1984 v Grimščah skupni koncert z ženskim pevskim zborom iz Vezenin Bled in mladinskim zborom Bled.

Leško folklorna skupina je sodelovala na živinorejskem balu v Završnici. Drugi skupni nastop KPD Veriga pa so imeli pevci in folklorna skupina 3. aprila 1984 na Brezjah.

Iz poročila je razvidno, da smo imeli v letu 1984 pestro ponudbo kulturnih doživetij, da je kulturna komisija dovolj agitirala za te prireditve v zadovoljstvo vseh nastopajočih. Posebej še pohvalimo kulturne poverjenike v Vijakarni, Orodjarni, Vzdrževanju in DSSS, ker so s svojim trudom pripomogli k čim večji udeležbi članov našega kolektiva na kulturnih prireditvah.

Hvala tudi vsem ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k dobri beri kulturnih dobrin.

Olga Mlakar, predsednica komisije za kulturo

Visoke obrestne mere

Prihranke, ki jih nekaj časa ne boste uporabili, lahko vežete, saj so za vezane hranilne vloge obrestne mere znatno višje:

Letna obrestna mera v %

7,5	za vloge na vpogled
54	za vloge, vezane nad 3 mesece
59	za vloge, vezane nad 12 mesecev
62	za vloge, vezane nad 24 mesecev

Primer: Znesek 20.000 din na vpogled — 375 din obresti, isti znesek vezan na 3 mesece pa 2.700 din, kar je sedemkrat več.

Obrestne mere za devizne hranilne vloge:

7,5	za vloge na vpogled
9	za vloge, vezane nad 12 mesecev
11	za vloge, vezane nad 24 mesecev
12,5	za vloge, vezane nad 36 mesecev

Enkratne pomoči socialno ogroženim delavcem

Konferenca OOZS SŽ Veriga Lesce je v letu 1984 sprejela pravila za presojo upravičenosti do pomoči socialno ekonomsko ogroženim delavcem, ki predpisujejo materialne solidarnostne pomoči delavcem in pomoči delavcem za klimatska zdravljenja. Namen pravil je predvsem oblikovanje enotnih kriterijev pri dodeljevanju pomoči, kajti spoznali smo, da brez dobro izdelanih načrtov za socialno pomoč ne smemo več nadaljevati. Pred sprejetjem pravil so se enkratne pomoči dajale brez določenega sistema (priložnostno), tako da so delavci, najbolj potrebni pomoči, ostajali brez nje. Sedanja oblika pomoči se daje predvsem tistim, pri katerih so nastale posebne socialne okoliščine, torej delavcem, ki so se znašli v raznih življenjskih težavah zaradi nepopolne družine (razveze, ovdelosti, nezakonske matere), zaradi daljše bolezni in družinam z večjim številom otrok. Res, da se je po novih kriterijih znižalo število delavcev, ki prejema pomoč zaradi daljšega bolniškega staleža, to pa zato, ker se kot odločilni kriterij za pomoč upošteva dohodek na družinskega člana.

Pri izbiri delavcev za dodelitev pomoči ne more biti upoštevan tozdrovski princip, ker izhajamo s stališča, da je potrebno upoštevati le najbolj upravičene.

Pri dodeljevanju pomoči delavcem bo potrebno okrepiti sodelovanje strokovne službe z OOS po tozdrjih in DSSS, kajti osnovne organizacije sindikata so lahko poglavitna opora strokovni službi glede na to, da so v neposrednem stiku s prizadetimi in tako bolj poznajo težave in življenjske pogoje sodelavcev. Skupaj z organiziranim zbiranjem podatkov bo možno dodeljevati pomoči čimbolj realno in upravičeno.

Pri upoštevanju delavcev za dodelitev pomoči za klimatsko zdravljenje je upoštevan kot glavni kriterij zdravstveno stanje delavcev. Indikacije za kopalniško zdravljenje preko skupnosti zdravstvenega varstva so zadnja leta zelo zožene, oziroma poostrene, kar pomeni, da se zdravljenje odobri veliko manjšemu številu zavarovancev in še to samo tistim z najtežjimi obolenji.

Zdravniška komisija za kopalniško zdravljenje pri medob-

činski skupnosti v Kranju je v letu 1984 petim delavcem Verige odobrila zdravljenje, tri pa zavrnila, medtem ko je bilo pred leti zdravljenje odobreno 30—35 delavcem letno. Zato je prav, da se delovna organizacija angažira tako, da se tistim, ki so zdravljenja potrebni, finansira določen del stroškov zdravljenja. V Verigi je bilo v letu 1984 to izvršeno.

Enkratne pomoči:

38 delavcev je do konca leta izkoristilo enkratno pomoč, posredovano v obliki naročilnice, s tem da so glede na priporočilo nabavljali predvsem otroško konfekcijo pri Murki Lesce in Murki Radovljica. Najvišji znesek pomoči je znašal 7100 din, najnižji pa 3000 din.

Klimatska zdravljenja:

Klimatsko-kopalniška zdravljenja je koristilo 12 delavcev, in sicer:

- 5 delavcev v zdravilišču Laško,
  - 2 delavca v Rogaški Slatini,
  - 2 delavca v Atomskih Toplicah,
  - 2 delavca v zdravilišču Radenci in
  - 1 delavec v zdravilišču Dobrna.
- 4 delavcem smo plačani 100 odst. stroškov zdravljenja, 1 delavcu 80 odst., 2 delavcema 70 odst., 2 delavcema 60 odst. in 3 delavcem le 50 odst.

Višina pomoči je odvisna od razpoložljivih sredstev in števila upravičencev ter od vsote pridobljenih točk posameznika, ki jih je zbral po posameznih kriterijih pravil (dohodek na družinskega člana, delovna uspešnost, šolanje otrok in bolniški izostanki). Glede na to je višina pomoči po posameznih kategorijah različna.

Kot je že navedeno je odločilni kriterij pri dodelitvi enkratne pomoči dohodek na družinskega člana. Če delavec presegla dohodkovni pogoj, ni upravičen do pomoči kljub temu, da po kriterijih pravil doseže 30 točk. Pri pomoči za klimatsko zdravljenje je odločilni kriterij zdravstveno stanje delavca, zato je delavec upravičen do pomoči le s pogojem, da doseže 30 točk.

Marija Zupanc

Zahvaljujem se sindikatu DSSS za denarno pomoč v času moje bolezni in za soudeležbo, s katero mi je omogočil prijetno desetdnevno bivanje v Rogaški Slatini.

Vsemu kolektivu želim uspehov polno novo leto 1985.

Pavli Legat

Poverjeniki Prešernove družbe

Široko odprta možnost za vse, ki jih veseli delo s knjigami. Ste že razmišljali o tem?

V zadnjem času spet slišimo, da narašča zanimanje za Prešernovo družbo, saj je bila njena Redna zbirka za leto 1985 razprodana že pred koncem leta 1984. Zasluga za rast in ponovno oživiljanje tega našega založniškega društva gre vsebinsko močnemu programu in nizki ceni, predvsem pa poverjenikom. Marsikdo se pri tem vpraša: kdo pa sploh so ti poverjeniki, kako delujejo in — ali bi lahko tudi jaz postal poverjenik Prešernove družbe?

Preprost in splošen odgovor na to vprašanje se glasi: poverjeniki Prešernove družbe so kulturno osveščeni posamezniki (ali pa kar organizacije), ki želijo spodbujati zanimanje za slovensko knjigo in jo imajo tudi sami radi. Z njo gredo od vrat do vrat, od sodelavca do sodelavca za proizvodnimi trakovi in v pisarnah — pridobivajo nove zaveznike lepe besede nam vsem in sebi v zadovoljstvo in veselje. Seveda za to delo prejema tudi določen odstotek denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

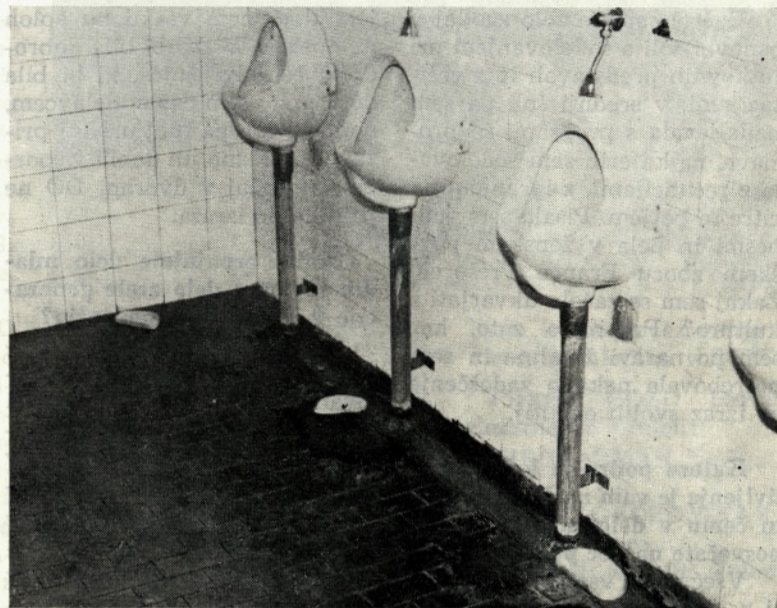
Poleg tega, da pridobivajo nove člane Prešernove družbe, sodelujejo poverjeniki tudi pri predstavitvah knjig, organizirajo srečanja pisateljev in bralcev, knjižne razstave, sejme in podobno. Najbolj uspešne Prešernova družba še posebej moralno in denarno nagraduje.

Knjige, ki jih posredujejo delovnim ljudem poverjeniki Prešernove družbe, so zelo poceni. Redno koledarsko zbirko, ki predstavlja znak članstva Prešernove družbe, njeni naročniki pa imajo velike ugodnosti tudi pri nakupu drugih knjig Prešernove družbe, je v najpreprostejši vezavi letos mogoče naročiti že za 1400 dinarjev. V zbirki, ki izide novembra, bo sedem knjig: **Koledar**, knjiga s pregledom dogodkov v preteklem letu, vrsta zanimivih člankov z barvnimi reprodukcijami, na natečaju nagrajena romana Toneta Peršaka **Sledj** in Polone Škrinjarjeve **Grenko brinje**, satirični in humoristični spisi Miloša Mikelnja **Zgaga vojvodine Kranjske**, mladinski roman Vitana Mala **Baronov mlajši brat**, bogato barvno ilustriran priročnik dr. Ivana Sedeja **Sto znanih slovenskih umetniških slik** in priročnik dr. Mihe Likarja **Ljudje pravijo o zdravju** — to je knjižni dar za predplačnike.

Skupaj z zvezo sindikatov razpisujemo pisateljsko nagrado, da bi za naše bralce vsako leto pridobili najboljšo slovensko povest ali roman. V prihodnjih letih bomo izdajali še več, po 20 do 30 naslovov, s tem pa bo naš program še bolj vabljen za zelo različne težnje slovenskih družin.

Za delo poverjenika se lahko priglasi vsakdo samostojno ali pa ga predlaga sindikalna organizacija. Poverjeniki delujejo tudi v krajevnih skupnostih, knjigarnah, knjižnicah, zvezi kulturnih organizacij, v šolah in društvih. Za začetek je treba Prešernovi družbi sporočiti le naslov novega poverjenika in oznako območja, na katerem je pripravljen delovati. Po-

zneje mu pošljemo navodila za delo, pooblastilo, knjižni program, cenike in ostalo informativno-propagandno gradivo, ki ga potrebuje pri delu. Želimo si, da bi poverjeniki Prešernove družbe delovali v vseh sindikalnih organizacijah in v vseh krajevnih skupnostih, kajti le tako bomo lepo in poceni knjigo v resnici lahko približali bralcem.

Narobe svet

Kakor kaže gornja slika, ki je bila posneta v moškem WC Vijakarne in Verigarne, so med nami tudi takšni nevedneži, ki si niso na jasnem, da se hrani pri mizi, običajno s krožnika, izloča pa v WC. Seveda smo se znašli v zagati, kajti sodelavca (ne bomo rekli tovariša, kajti osebno takih tovarišev nimam) nismo mogli posneti pri drugem zamenjanem opravilu, ko naj bi pri mizi na krožnik izločal. Pri tem pa se nam kljub vsemu zastavlja vprašanje, če vendar to ni storil zaradi slabih zob in obstoja upanje, da bo po kruh še vseeno prišel, ko bo dovolj mehak.

Ogled lutkovne predstave

Bližali so se novoletni prazniki, mi pa smo na oglasni deski v Verigi prebrali plakat, ki je vabil na ogled lutkovne igrice »Kuža in muca se igrata gledališče«. Razveselili smo se, saj smo stari vedeli, da bo to v veliko veselje tudi našim malčkom, še posebej tudi, ker se bodo peljali v Ljubljano.

Bila je napol sončna in hladna nedelja 23. decembra. V dveh avtobusih je bilo skupaj 65 otrok, ostalo so bili starši. Po enourni vožnji sta ob 15. uri oba šoferja varno pripeljala do parkirišča na Trgu osvoboditve. Tu nas je sprejela mrzla in meglena Ljubljana.

Dve uri potepanja po Ljubljani smo porabili za ogled novoletnega sejma na Čopovi in Nazorjevi ulici ter v okolici tromostovja. Ob 17. uri smo se vsi premrženi odpeljali do Doma španskih borcev na ogled igrice. Starši in otroci smo se posedli na udobne sedeže in začela se je predstava. V sami igrici je nastopal tudi velik prijatelj otrok Nace Simončič. Na

Kakorkoli že, če damo šalo na stran, se nam kljub temu zdi skoraj neverjetno, kakšne »človeške packe« imamo med sabo. Osebno s takšnim počlovečenim pujsom niti v vrsti ne bi hotel stati, kaj šele z njim delati. Toda očitno ljudski okus vse prenese, če pa je stvar zastoj, potem gre tudi širokogrudnost. Upam le, da se v svoji samoupravljalni nevednosti ne bo sprenevedal, da je v teh mrzlih dneh mislil le na ptičjo hrano in da mu strokovne službe pač niso povedale, kam se hodi odvajati.

Uredništvo

koncu lutkovne igrice je prišel v dvorano težko pričakovani dedek Mraz. Navdušenja ni bilo ne konca ne kraja. Najbolj korajžni otroci so tudi nastopali oziroma pripovedovali razne pesmice.

Kar prehitro je minila ura veselja in navdušenja. Za zaključek se je dedek Mraz vsem 65 otrokom posebej posvetil, saj je dal vsakemu otroku darilo, ga malo stisnil k sebi ter mu zaželel srečno novo leto.

Za prijetno nedeljsko popoldne smo bili vsi hvaležni komisiji za kulturo, ki nam je omogočila ogled, še posebej se zahvaljujemo tov. Mlakarjevi, ki je poskrbela za prijetno vzdušje. Upam, da se bomo proti koncu leta 1985 spet srečali na podobni lutkovni predstavi ali prireditvi. Vsi želimo, da bi se ta tradicija, posvečena otrokom v Verigi, nadaljevala tudi v bodoče, saj bodo prijetni spomini ostali vsem, posebej pa otrokom, ki takih prireditev nikoli ne pozabijo.

V. H.

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

Tozd Vijakarna:

Nada Salberger, Cvetka Bizjak

Tozd Orodjarna:

Aleksander Vilman, Milena Mihajl

Tozd Kovačnica:

Milan Dolenshek

Tozd TIO:

Jurij Erman, Nada Lepoša

Prišli iz JLA:

Tozd Sidrne verige:

Bojan Prešeren

Tozd Sidrne verige:

Borut Kočever, Roman Sodja

Tozd Verigarja:

Bojan Zupanc, Marija Grobin, Zlatko Bernard,

Alojz Potočnik, Jože Janša

Tozd Vzdrževanje:

Rolando Košmrl

Tozd TIO:

Brane Rosič, Miranda Lahajnar

Tozd Kovačnica:

Marko Marjanovič

SKK:

Stane Logar

Rodili so se:

Ivu Pejiču iz tozda Vijakarna hči Darja

Antonu Pircu iz tehničnega sektorja hči Nana

Poročili so se:

Stanka Obid iz splošnega sektorja

Kadrovska služba

Kako do večjih osebnih dohodkov

Gotovo je vprašanje osebnih dohodkov dandanes v središču pozornosti vseh samoupravljalnih in sindikalnih razprav v ozdih in delovnih skupnostih. In to gledano z dveh vidikov — višina osebnih dohodkov v primerjavi z naraščajočimi življenjskimi stroški in relativna razmerja med posameznimi deli in nalogami tako znotraj ozdov kot med ozdi v isti dejavnosti.

Prav gotovo smo danes prišli do tiste meje, ko nadaljnje razvrednotenje osebnih dohodkov tako z ekonomskega kot političnega vidika ni več mogoče. Še več, če kmalu ne bomo okrepili ekonomske in socialne funkcije osebnih dohodkov, se zna zgoditi, da bo motivacija za več dela in boljše delo tako padla, da bo ogrožena proizvodnja, da o širših možnih socialnopolitičnih posledicah sploh ne govorimo.

Osnovni problem je seveda (vsaj v gospodarstvu) v tem, da le to ni zadosti konkurenčno oziroma drugače povedano, cena in kakovost proizvodov nista vselej ustrežni. Se pravi, da so skupni »stroški« preveliki. In iz tega so nekateri našli napačno pot — in to, da bodo »stroške« znižali z manjšimi osebnimi dohodki. Taka politika pa je dolgoročno sila nevarna. Kritika takega ravnanja seveda ne pomeni, da pristajamo na usklajevanje osebnih dohodkov z rastjo življenjskih stroškov in neodvisno od rezultatov dela. V sindikatu smo vedno poudarjali, da ni mogoče deliti več kot ustvarimo, in da morajo biti osebni dohodki odvisni od delovnega prispevka ter rezultatov dela. Se pravi, da so edino prava in realna pot k višjim osebnim dohodkom na eni strani taki proizvodni in storitveni

programi, ki bodo dajali večji dohodek oziroma bodo zagotavljali ustreznejše osebne dohodke, na drugi strani pa takšno zmanjševanje proizvodnih stroškov, ki bo v okviru razpoložljivega dohodka omogočalo povečanje osebnih dohodkov.

Tako postajajo osebni dohodki prednostno vprašanje za sindikalne organizacije, ki naj postavijo zahtevo, po višjih, ustreznejših osebnih dohodkih in to tako, da ob tem tudi delavec povedo, kaj vse je treba storiti za take osebne dohodke — od povečanja proizvodnje, zmanjševanju stroškov, pravih programov, stimulativnejše delitve OD itd.

V obdobju, ko osebni dohodki realno padajo, se objektivno povečujejo uravnilovske težnje. Tudi podatki za zadnjih nekaj let — kažejo, da so se razponi med osebnimi dohodki za različna dela in naloge zmanjševali oziroma, da so se hitreje povečevali osebni dohodki za enostavna dela in naloge, kar gotovo ni pozitivno vplivalo na motivacijo za ustvarjalno-razvojno delo. V sindikatu smo se sicer opredelili za take in take najnižje osebne dohodke, toda ne na račun povečevanja uravnilovke in zmanjševanja akumulacije.

V ozdih se v zadnjem času srečujemo pri delitvi osebnih dohodkov z nekaterimi nesprejemljivimi pojavi. Na primer: v nekaterih delovnih organizacijah imajo le pravnoformalno urejeno načelo o skupnih osnovah za razporejanje dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov ter sredstev skupne porabe. Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo pa oblikujejo po nekakšni povprečni vrednosti točke, na ravni delov-

ne organizacije, ne glede na to, koliko so delavci posameznega tozda s svojim delom prispevali k ustvarjenemu skupnemu prihodu in dohodu. Mi pa — ponekod med periodičnimi obračuni dvigujejo akontacijo vrednosti točke (na predlog z ravni delovne organizacije) in tako praktično onemogočajo delavcem, da bi ob bilanci ugotavljali uspešnost gospodarjenja in se odločali za delitev sredstev med osebnimi dohodki (skupno porabo in akumulacijo).

Napačna je tudi politika povečevanja dodatkov k osebnim dohodkom, namesto da bi bili razlogi za dodatke ovrednoteni v osnovi osebnega dohodka.

Pogosto je slišati tudi pritožbe, da so delavci, ki ne delajo neposredno v materialni proizvodnji, nagrajeni neodvisno od rezultatov dela.

Osebni dohodki v družbenih dejavnostih pa so včasih nižji tudi zaradi nenehnega širjenja programov in povečevanja zaposlenih. Tu bi veljalo dosledneje uveljaviti načelo — kdor program zahteva, naj ga tudi plača!

Dostikrat se srečujemo tudi z razmišljanji, da imajo v posameznih ozdih previsoke osebne dohodke. Nesporno je, da mora imeti kolektiv, ki boljše gospodari, tudi boljše osebne dohodke. Res pa je tudi, da sredstev oziroma del dohodka, ki je rezultat izjemnega položaja na tr-

žišču, ne bi smeli prelivati v osebne dohodke, ampak v akumulacijo.

Za konec pa še tale misel: za sindikat ne more biti dvoma, kaj je prava rešitev za

osebne dohodke, ali bomo neperspektivne programe tudi ukinjali, ali pa bodo posledice ekonomske neučinkovitosti nosili osebni dohodki delavcev.

Informacija RS ZSS

Lojzetu v slovo

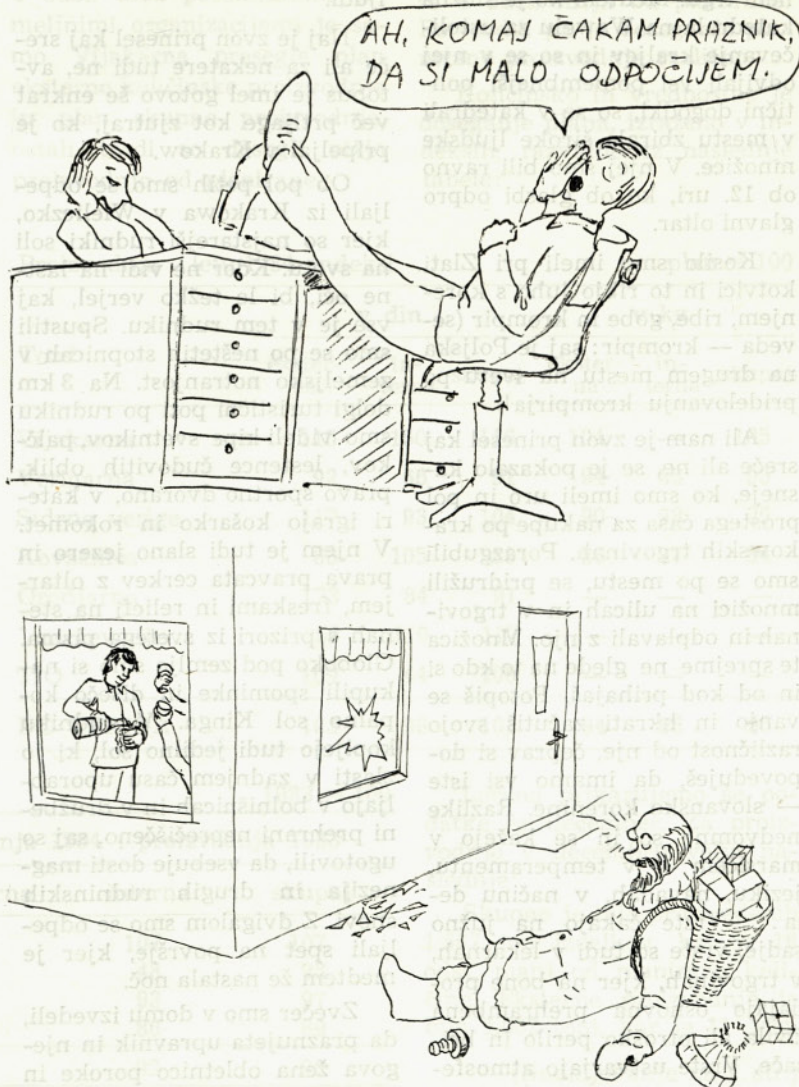
V dnevih, ko smo obračali zadnje liste koledarja starega leta, v dnevih, ko se je narava začela oblačiti v slavnostna oblačila, ko bi si morali s teboj stisniti roke z novoletnim voščilom — srečno, smo stali ob tvojem odprtem grobu pretreseni, nemočni in žalostni. Spet se je nenadoma in tragično pretrgal člen v neskončni verigi leških kovinarjev, v sredini, kjer so še pred kratkim tvoje roke vlivale življenje strojem, tistim strojem, ki si jim služil celih 26 let.

Lojze se je rodil leta 1938 na Brezjah, prav v tem lepem koščku gorenjske zemlje, kjer se je tudi končala njegova življenjska pot. Odraščanje v tistih časih, v vojni vihri, v tako številni družini ni bilo lahko. Vsakdanji kruh je bil skop in priganar, cokle še niso bile znamenje prestiža in razvajenosti. Vseh osem bratov in sester je znalo ukrotiti življenje, postali so delavni in pošteni ljudje. Med njimi Lojze ni bil izjema. Povsod aktiven, povsod delaven in strokoven, povsod dobro sprejet. Zaprisegel je kovinarjem, njegove roke so služile jeklu, iz mrtve tvarine so znale ustvariti tisoče metrov verig, naš vsakdanji kruh in simbol naše povezanosti in moči. Jeklo mu je dajalo in tudi vzelo življenje. Zmečkana pločevina fenomena civilizacije mu je pretrgala vse želje in vsa hotenja, ki jih je snoval med nami in v krogu svoje družine.

Vendar Lojze, tvoja in sinova smrt ne bosta zaman. Tvoje delo in znanje bodo nadaljevali vsi tisti, ki si jim vlil ljubezen do kovinarstva, ki si jih toliko naučil, da bodo lahko s ponosom izgovarjali tvoje ime. Pretrgana pot tvojega sina pa se bo nadaljevala v novem življenju pod srcem tvoje žene.

Zato, Lojze, te ne bomo pozabili. Naš dolg tvojemu spominu bo trajen. Za tvoj doprinos v leški Verigi, v imenu vseh delavcev, iskrena hvala — tvoji ženi, tvojim najbližjim pa izrekamo globoko sožalje.

K. B.

Program kina Radovljica

od 31. 1. do 27. 2. 1985

R. Z.	ATAKI-RATI	Ž. IME	KRAJ PRI POREČU	PRIPOVEDNA PESNITEV	VEZA MED MOŽEM IN ŽENO	DUŠIK	PO ITALIJAN. VODA	DELAVEC NA MONTAŽI	NAPOV. TRKAČEVA	Ž. IME	TISTI KI POBIRA TV. NAROCENI	KOBALT	A. ČRKA ABECEDE
IZDELEK KOVAČNICE													
ČRNO-MORSKO LETOVIŠČE						DEL NOGE JARE							REKA V ČRNI GORI
EKSPERT												TAJSKA REKA V	
KOROŠEC OLGA			GLAZBENO DELO TUJE Ž. IME							OČE RAZTELE ŽEVALCA			
VRSTA KUKAVICE				NATRIJ KISIK			ŠPANJIA MARIBOR. OP. PENKA		POGORJE V ARABIJI				
VSAK-DANJA ZABAVA					GLIČNO OBLENJE V USTIH VRHUNSKI ŠPORTNIK			AM. VES. ORGANIZ. JOD					
DEL VOZA					NEMŠKI FILOZOF			ČEDE OSTERC LIDIJA					
MAJHNO NASELJE				REŠETO MOLIBDEN				NEK. PRIJ. TEDNIK DOLINA POD RONČAMI				ŽVEPLO HUNSKI ROGLAVAR	
AMPER	ANGLEŠKA MERA		ZVRST ROD		TELOVADNI ELEMENT GRUNTAR					ANTON PETJE GORA SAMOSTAN			
IGRA S KARTAMI						GRŠKA BOGINJA NESREČE	TRACNICA	IZDELOV. VIOLIN IZ CREMONA EVA KUNČIČ					
KRAJ PRI OPATIJI				RAČUNAR OZNAKA TRSTA									
	NAUK O LEPEM									BIKOBOR VSKLIK 10. ČRKA			
	TISKARSKO SITO							TEHNIČNI POKLIC					

Izrebrani reševalci nagradne križanke iz prejšnje številke:

1. nagrada: Dora Tonejc, Verigarna
2. nagrada: Ivanka Sodja, Kovačnica in Matjaž Ambrožič, Verigarna
3. nagrada: Jože Ješe, upokojenec in Anica Juršinič, upokojenka.

Na Poljsko

(Nadaljevanje)

Z vodičko smo si kasneje ogledali tudi katedralo na glavnem trgu. Medtem ko je služila katedrala na Wawelu za ustoličevanje kraljev in so se v njej odvijali vsi pomembnejši politični dogodki, so se v katedrali v mestu zbirale široke ljudske množice. V njej smo bili ravno ob 12. uri, ko ob glasbi odpro glavni oltar.

Kosilo smo imeli pri Zlati kotvici in to ribjo juho s korenjem, ribe, gobe in krompir (seveda — krompir: saj je Poljska na drugem mestu na svetu po pridelovanju krompirja!).

Ali nam je zvon prinesel kaj sreče ali ne, se je pokazalo kasneje, ko smo imeli uro in pol prostega časa za nakupe po krakowskih trgovinah. Porazgubili smo se po mestu, se pridružili množici na ulicah in v trgovinah in odplavali z njo. Množica te sprejme ne glede na to kdo si in od kod prihajaš. Potopiš se vanjo in hkrati začutiš svojo različnost od nje, čeprav si dopoveduješ, da imamo vsi iste — slovanske korenine. Razlike nedvomno so in se kažejo v marsičem — v temperamentu, jeziku, navadah, v načinu dela... Vrste čakajo na južno sadje, vrste so tudi v lekarnah, v trgovinah, kjer na bone prodajajo osnovna prehrabena živila ali otroško perilo in brisače. Vrste ustvarjajo atmosfe-

ro, v kateri ždi duh po tragiki in mračni preteklosti poljskih ljudi.

Naj je zvon prinesel kaj sreče ali za nekatere tudi ne, avtobus je imel gotovo še enkrat več prtljage kot zjutraj, ko je pripeljal v Krakow.

Ob pol petih smo se odpeljali iz Krakowa v Wieliczko, kjer so najstarejši rudniki soli na svetu. Kdor ne vidi na lastne oči, bi le težko verjel, kaj vse je v tem rudniku. Spustili smo se po nešteth stopnicah v zemeljsko notranjost. Na 3 km dolgi turistični poti po rudniku smo videli kipe svetnikov, palčkov, lestence čudovitih oblik, pravo športno dvorano, v kateri igrajo košarko in rokomet. V njem je tudi slano jezero in prava pravcata cerkev z oltarjem, freskami in reliefi na stenhah s prizori iz svetega pisma. Globoko pod zemljo smo si nakupili spominke in dišečo kopalno sol Kinga. V rudniku kopljejo tudi jedilno sol, ki jo zlasti v zadnjem času uporabljajo v bolnišnicah in v družbeni prehrani neprečiščeno, saj so ugotovili, da vsebuje dosti magnezija in drugih rudninskih snovi. Z dvigalom smo se odpeljali spet na površje, kjer je medtem že nastala noč.

Zvečer smo v domu izvedeli, da praznujeta upravnik in njegova žena obletnico poroke in

spet je bil vzrok več za veselje in praznovanje!

Tretjega dne smo se po zajtrku odpeljali najprej v bližnje večje mesto, da smo pripravili preostanek zlotov. Nato smo se odpeljali v Zabrze in med potjo občudovali s soncem obsijano pokrajino. Devet desetih Poljske je nižina izpod 300 m nadmorske višine, samo na jugu se dvigajo planinski motivi Karpatov. V Zabrzah smo si ogledali muzej rudarstva, kjer smo spet imeli zagotovljeno prevajalko prof. Anko. Muzej je bil zelo zanimiv, celo za tiste, ki se za kaj takega ne zanimajo preveč. Razstavljene so vrste premoga od vsega začetka po vseh geoloških dobah, rudniška oprema nekoč in danes, prikazan je način dela v preteklosti in danes, razsvetljava, varnostne naprave, rudarske uniforme, rudarjevo stanovanje iz prejšnjega stoletja in podobno. Še zlasti zanimiva je bila legenda o sv. Barbari, zaščitnici rudarjev. Legenda pripoveduje, da ji je njen lastni oče odsekal glavo, zato ker je sprejela krščanstvo, vanj pa je nato udarila strela.

V tovarni Linodrut smo se razdelili v dve skupini in si ogledali proizvodne obrate. Pohitem postopku smo si ogledali žarjenje žice, cinkarno, pletenje žičnih in navadnih vrvi. V veliki dvorani smo imeli nato svečano kosilo. Direktor tovarne je v pozdravnem nagovoru dejal, da ga veseli tako sodelovanje in izmenjava delavcev, saj se s tem krepi bratstvo in prijateljstvo med narodom. Nato je povedal še nekaj besed o zgodovini podjetja, ki bo drugo leto praznovalo 130-letnico. Po glasbi s plesom in slikanju smo se odpeljali nazaj v Lipovo, spremljalo nas je nekaj vodil-

Amer. barvni zabavni film
»NAJBOLJŠA MALA JAVNA HIŠA V TEKSASU«
četrtek, 31. 1., ob 20. uri
nedelja, 3. 2., ob 20. uri
torek, 5. 2., ob 20. uri

Ital.-franc. barvni zabavni film
»GANGSTERJI NEŽNEGA SRCA«
petek, 1. 2., ob 20. uri
sobota, 2. 2., ob 18. uri
nedelja, 3. 2., ob 18. uri

Amer. barv. glas. zabavni film
»ANNIE«
petek, 1. 2., ob 18. uri
nedelja, 3. 2., ob 16. uri
četrtek, 7. 2., ob 20. uri

Zah. nem. barvni zabavni film
»DIVJE OČI GOSPE O«
sobota, 2. 2., ob 20. uri
ponedeljek, 4. 2., ob 20. uri
sreda, 6. 2., ob 20. uri

Ital. barvni pustol. strip film
»GUNAN, KRALJ BARBAROV«
petek, 8. 2., ob 18. uri
nedelja, 10. 2., ob 16. uri
torek, 12. 2., ob 20. uri

Amer. barvni fantastič. film
»VRNITEV JEDIJA«
petek, 8. 2., ob 20. uri
sobota, 9. 2., ob 17.45 in 20. uri
nedelja, 10. 2., ob 18. uri

Francoski barvni zabavni film
»NE DAŠ ČLOVEKU SPATI«
nedelja, 10. 2., ob 20. uri
ponedeljek, 11. 2., ob 20. uri
sreda, 13. 2., ob 20. uri

Amer. barvni pustolovski film
»MODRI BLISK«
četrtek, 14. 2., ob 20. uri
sobota, 16. 2., ob 18. in 20. uri
nedelja, 17. 2., ob 20. uri

Angleški barvni zgodov. film
»ZGODBA O ZELENEM VITEZU«
petek, 15. 2., ob 18. uri
nedelja, 17. 2., ob 16. uri
ponedeljek, 18. 2., ob 20. uri

Zah. nem. barvni zabavni film
»ŠEST ŠVEDINJ NA BENCINSKI ČRPALKI«
petek, 15. 2., ob 20. uri
nedelja, 17. 2., ob 18. uri
torek, 19. 2., ob 20. uri

Jugoslovanski barvni film
»JAGUARJEV SKOK«
sreda, 20. 2., ob 20. uri
sobota, 23. 2., ob 18. uri
nedelja, 24. 2., ob 16. uri

Avstralski barvni film
»LETA NEVARNEGA ŽIVLJENJA«
četrtek, 21. 2., ob 20. uri
sobota, 23. 2., ob 20. uri
sreda, 27. 2., ob 20. uri

Kanadski barvni zabavni film
»NIZKI UDARCI«
petek, 22. 2., ob 18. uri
nedelja, 24. 2., ob 20. uri
torek, 26. 2., ob 20. uri

Ameriški barvni pustol. film
»NAVAHO BLISK«
petek, 22. 2., ob 20. uri
nedelja, 24. 2., ob 18. uri
ponedeljek, 25. 2., ob 20. uri

nih iz Zabrze. V domu nas je čakala obilna, slavnostna večerja. Mize so bile okrašene z venčki iz papirnatih rož. Peli smo pesmi, zlasti Janez, kranjski Janez je zelo priljubljena in jo pozna že mnogo Poljakov. Tudi Poljaki so nam zapeli nekaj njihovih narodnih pesmi. Humorist Janko je uganjal take šale in burke, da smo bili od smeha kar zahripli. Ples je trajal pozno v noč.

V nedeljo je bil ob osmih odhod v Auschwitz. Že prej smo bili opozorjeni na vodičko in res smo se lahko prepričali o njenj posebni, svojevrstni lepoti. Vodila nas je po taborišču, pihal je mrzel veter, ki je bril do kosti in kar je samo še podčrtavalo mrakobni ton razpoloženja. Nemci so ob gornjem toku Visle zahodno od Krakowa v tem mestu z 32.000 prebivalci zgradili pravo tovarno smrti s plinskimi celicami, krematoriji, laboratoriji. Z ljudmi so delali smrtonosne medicinske poskuse. Po svoji tehniki, organizaciji, številu taboriščnikov — stalno jih je bilo okrog 250.000 — in grozovitosti uničevanja je to taborišče preko-

silo vsa znana fašistična taborišča smrti. Od leta 1939 do januarja 1945 so v njem uničili 4 milijone državljanov Poljske, SZ, Francije, Češke, Jugoslavije, Belgije, Nizozemske. V drugi svetovni vojni je bila Poljska razdeljena že četrtič. Sovjeti so si vzeli območja, ki so bila zasedena z Ukrajinci, preostali del pa so zasedli Nemci in začeli z nezaslišanim genocidom nad poljskim prebivalstvom. V drugi svetovni vojni je Poljska izgubila 5 milijonov ljudi, od tega 2 milijona poljskih Židov.

Pred zidom smrti smo položili venec in počastili vse mrtve z minuto molka. Moreče je gledati cele gore človeških las, gore razbitih naočnikov, kovčkov, krtač. Še najbolj pretresljivi pa so majhni otroški čevljički, kapice, stekleničke... Po ogledu filma smo se odpeljali v taborišče Brzezinka (Birkenau), nekako podružnico taborišča v Auschwitzu. Zaprepašeni, da je kaj takega sploh mogoče, smo si ogledali notranjost barak, porušene krematorije in zemljo, ki je še danes kar bela od človeških kosti.

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tisk: Tiskarna Ljubljana.